

Του
Αντώνη
Ζαβαλιάγκου*

Στο Βόλο του Μεσοπολέμου

Παρουσιάζεται αύριο ο 20ός τόμος του Αρχείου Θεσσαλικών Μελετών που εκδίδει η Εταιρεία Θεσσαλικών Ερευνών

Ο 20ος τόμος του Αρχείου Θεσσαλικών Μελετών, με θέμα το Βόλο του Μεσοπολέμου, που εκδόθηκε από την Εταιρεία Θεσσαλικών Ερευνών, παρουσιάζεται αύριο Δευτέρα 18 Απριλίου στις 7 μ.μ. στο αμφιθέατρο Κορδάτος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Την εκδήλωση διοργανώνουν η Εταιρεία Θεσσαλικών Ερευνών και το Εργαστήριο Τοπικής και Εκπαιδευτικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Τον τόμο θα παρουσιάσουν ο πρώην Δήμαρχος Βόλου Δημήτρης Πισιώρης, η Ιστορικός Αίγλη Δημόγλου και ο Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας Αντώνης Σμυρναίος. Θα συντονίσει η δημοσιογράφος Ροσσάνα Πώποτα.

Επί σαράντα τέσσερα χρόνια το Αρχείο Θεσσαλικών Μελετών συμβάλλει ουσιαστικά στη μελέτη της τοπικής ιστορίας. Φυλλομετρώ τώρα τον καινούργιο τόμο του Αρχείου Θεσσαλικών Ερευνών, που έφτασε στα χέρια μου, μερικές χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά από την πατρίδα, στις ΗΠΑ. Είναι ένας μεστός τόμος, γραμμένος με μεράκι, γεμάτος από θέματα που ενδιαφέρουν τους φίλους της τοπικής ιστορίας. Το θέμα είναι κυρίως ο Βόλος του Μεσοπολέμου, μια ιδιαίτερα συγκλονιστική εποχή για την πόλη. Ένα γρήγορο διάβασμα δεν είναι αρκετό - υπάρχει πολύ υλικό στον τόμο αυτό που πρόσφατα κυκλοφόρησε. Θα ήθελα να μοιραστώ τον ενθουσιασμό μου μαζί σας και να σας δώσω μια ιδέα από τα περιεχόμενα του. Συχαρητήρια και ιδιαίτερα θερμές ευχαριστίες οφείλονται και στον οικονομικό υποστηρικτή της προσπάθειας αυτής, το Κοινωφελές Ίδρυμα Νικολάου και Ελένης Πορφυρογέννη.

Ο καθ. Π. Βόγλης αρχίζει δίνοντας το γενικό ιστορικό πλαίσιο συζητώντας το θέμα «Μεσοπόλεμος: η είσοδος της Ελλάδας στον 20ό αιώνα».

Ο Γ. Κουτής χρησιμοποιεί το πολύτιμο αρχείο του ΔΗΚΙ και παρουσιάζει μια λεπτομερή «Περιήγηση στον Βόλο του Μεσοπολέμου». Αναφέρεται στους δημάρχους της εποχής και στο ρόλο του Δήμου Παγασών, σε θέματα εμπορίου και βιομηχανίας, στην εγκατάσταση των προσφύγων, στα πολιτιστικά δρώμενα και την διαμόρφωση της αρχιτεκτονικής όψης της πόλης με την ανέγερση ναών, διδακτηρίων και άλλων σημαντικών κτηρίων που αποτελούν σήμερα πανελλήνια αναγνωρίσιμα σημεία της πόλης (Παπαστράτου, Αχίλλειο, Τράπεζα της Ελλάδος) αλλά και ιδιωτικών κατοικιών.

Ο καθ. Χ. Γ. Χαρίτος, συζητάει διεξοδικά το θέμα «Οψεις του Δικασμού και η Γαλλική Κατοχή στο Βόλο και το Πήλιο», ένα θέμα που έχουμε αγγίξει στην ιστοσελίδα μας. Μάλιστα οι φωτογραφίες των Γαλλικών αρχείων που αναρτήθηκαν στην σελίδα «Η Μαγνησία στο Πέρασμα του Χρόνου», βρήκαν ταιριαστή θέση σ' αυτό το άρθρο.

Ο Δ. Κωνσταντάρας - Σταθαράς αναλύει ένα ιστορικό θέμα που έπλασε σε μεγάλο βαθμό την εξέλιξη της πόλης, «Η Έλευση των Μικρα-

σιατών προσφύγων στο Βόλο κατά το Μεσοπόλεμο».

Ιδιαίτερα ενδιαφέροντα με λογοτεχνική έμφαση είναι τα άρθρα της Βέρας Βασαρδάνη για την «Λογοτεχνική δραστηριότητα στο Βόλο του Μεσοπολέμου» και των Γιώργου Κοντομήτρου - Βέρας Βασαρδάνη «Οι ποιητές άδοξοι που 'ναι...»: η περίπτωση του Βολιώτη ποιητή Φάνη Μιράνα». Θα σταθώ στο δεύτερο άρθρο που αναφέρεται στον ποιητή Φάνη Μιράνα, με το άδοξο τέλος και την μούσα του την «Μαρία» - όχι δεν σας λέω περισσότερα - να το βρείτε να το διαβάσετε.

Σε θέματα αρχιτεκτονικής επικεντρώνονται τα άρθρα της Ελένης Φεσσά - Εμμανουήλ, για τους «Αρχιτέκτονες του Βόλου και του Πηλίου στα χρόνια του Μεσοπολέμου», καθώς και του καθ. Κώστα Αδαμάκη «Η αρχιτεκτονική των εργοστασίων του Βόλου την περίοδο του Μεσοπολέμου».

Η Μαρία Σπανού, συζητάει τις «Οψεις της εικαστικής πρωτοπορίας στο Βόλο την περίοδο του Μεσοπολέμου». Εκεί δίνεται η ευκαιρία να μάθουμε για την έκρηξη των εικαστικών τεχνών στο Βόλο κυρίως στην δεκαετία του 1920 με εξαιρετικούς τοπικούς καλλιτέχνες αλλά και μια σειρά εικαστικών εκθέσεων που προσείλκυσαν το πανελλήνιο ενδιαφέρον.

Συνεχίζοντας με ένα θέμα σχετικό με την εκπαίδευση, ο Γ. Κοντομήτρος αναλύει «Το διδακτηριακό πρόβλημα των σχολείων του Βόλου στη μεσοπολεμική περίοδο», ενώ ο Σ. Κατσούρας, κάνει μια διεξοδική αναφορά στο «Το εργατικό συνδικαλιστικό κίνημα στο Βόλο του Μεσοπολέμου».

Η Μ. Ζαρή - Καραθάνου, κάνει μια αναδρομή στην «Ιστορία της Γυναικείας Ψήφου: Η περίπτωση του Βόλου». Μόλις στα 1930, οι φιλελεύθεροι του Ελευθέριου Βενιζέλου ψήφισαν νόμο με τον οποίο επιτρεπόταν στις γυναίκες να εκλέγουν δημοτικούς και κοινοτικούς άρχοντες αλλ' όχι και να εκλέγονται. Μαθαίνουμε ότι 761 Βολιώτισσες έσπευσαν να εγγραφούν στους εκλογικούς καταλόγους.

Τον Δημητριάδος Γερμανό συννηθίζω να αποκαλώ το «αντιπαράδειγμα» θρησκευτικού ηγέτη. Είναι σίγουρα από τις πιο αμφιλεγόμενες προσωπικότητες που σημάδεψε την ιστορία της περιοχής μας. Από την δίκη του παρθενωγείου, τους διαξιφισμούς του με την τοπική κοινωνία, τον ρόλο του στο κίνημα του 1935 εναντίον της Ιεράς Συνόδου για το θέμα του ημερολογίου, αλλά και στη μάλλον ανορθόδοξη δράση του στα χρόνια της Κατοχής. Αυτό είναι το θέμα του άρθρου του Δ. Τσιλιβίδη, με τίτλο «Ο Δημητριάδος Γερμανός στα χρόνια του Μεσοπολέμου και της Κατοχής».

Ο Γ. Κουτής στα «Αθλητικά στιγμιότυπα από το Βόλο του Μεσοπολέμου» μας περιγράφει τις αθλητικές δραστηριότητες στην περιοχή στο στίβο, τη σκοποβολή, τον ναυταθλητισμό, την υδατοσφαίριση, την κωπηλασία, την χιονοδρομία και ορειβασία.

ΑΡΧΕΙΟ Θεσσαλικών Μελετών

Περιοδική Έκδοση
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΤΟΜΟΣ 20ος - ΒΟΛΟΣ 2016

Το εξώφυλλο του Αρχείου Θεσσαλικών Μελετών

Ο μεσοπόλεμος σηματοδοτεί και την αρχή του ποδοσφαίρου στην περιοχή μας. Ο Γ. Καρταπάνης αναλύει διεξοδικά ένα προσφιές του θέμα «Το ποδόσφαιρο στο Βόλο στο Μεσοπόλεμο (1929- 1940)».

Να ξεχωρίσω το άρθρο του Κώστα Λιάπη «Τα χωριά του Πηλίου στα 1939 με τη ματιά του Γάλλου περιηγητή Francois Perilla». Ο Perilla, όπως είπε ο Λαρισαίος ερευνητής Ν. Παπαθεοδώρου, «μελέτησε σαν ιστορικός ερευνητής, κατέγραψε σαν εικαστικός καλλιτέχνης, αποτύπωσε σαν επιδέξιος φωτογράφος και περιηγήθηκε σαν έμπειρος ταξιδιώτης». Προσωπικά λατρεύω αυτό το μικρό βιβλιαράκι που ο Perilla έγραψε για το Πήλιο και το στόλισε με τις όμορφες υδατογραφίες, φωτογραφίες και σκίτσα του. Το θεωρώ σαν το πιο γλυκό μικρό βιβλίο (5 x 10 εκατοστά) που έχει γραφεί για το Πήλιο.

Τέλος, σε ένα άρθρο που διαφέρει σε χρονική αναφορά από τα υπόλοιπα του τόμου, ο καθ. Α. Σμυρναίος αναφέρεται στα «ΒΩΛΙΩΤΙΚΑ»: Μια κριτική της κοινωνίας και της εκπαίδευσης του Βόλου (1880)», σε μια σειρά τεσσάρων άρθρων με το χαρακτηριστικό τίτλο «Βωλιώτικα» που εμφανίζεται στην προτεσταντική εφημερίδα «Αστήρ της Ανατολής» των Αθηνών, που περιγράφει το Βόλο λίγο πριν από την απελευθέρωσή του από τους Τούρκους. Παρόλο ότι είναι μια έντονη κριτική για τους Βολιώτες (πιθανότατα γραμμένη από τον τότε επικεφαλής της μικρής ευαγγελικής κοινότητας της πόλης), δεν παύει να είναι μια ενδιαφέρουσα και όχι γνωστή πηγή πληροφοριών για την εποχή εκείνη.

Ο μόχθος των συντελεστών του τόμου αυτού είναι φανερός. Το αποτέλεσμα θα ευχαριστήσει και θα πληροφορήσει τους φίλους της τοπικής ιστορίας.

* Ο Αντώνης Ζαβαλιάγκος είναι καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Ντρέξελ, Φιλαδέλφεια, ΗΠΑ και φίλος της τοπικής ιστορίας. Επιμελείται την σελίδα «Η Μαγνησία στο Πέρασμα του Χρόνου» στο Facebook.